

Vi önskar alla våra läsare ett gott nytt år!

Definitioner och buljongtärningar

Fredagen den 9 december 2011 inbjöd TNC till ett soppseminarium om definitioner. Runt 15 personer kom och åt potatis- och purjolökssoppa (med buljong). För oss på TNC passade det bra att bjuda på soppa vid just ett definitionsseminarium. Vi brukar nämligen likna en väl avgränsad och precis definition vid en buljongtärning: en definition ska innehålla begreppets alla väsentliga kännetecken på samma sätt som en buljongtärning ska bestå av koncentrat av ett födoämnes alla smaks substanser.

Henrik Nilsson, som höll i seminariet, gav en historisk översikt över hur definitionsskrivning har angripits genom tiderna, exempel på olika definitionstyper och bristfälliga definitioner samt tips och knep som man kan använda sig av för att få fram definitioner som blir som buljongtärningar. Henrik underströk också hur viktigt det är att terminologiska definitioner görs i ett samarbete mellan terminologer och flera sakkunniga personer, definitionsarbete bör aldrig göras på egen hand.

Hur man skriver definitioner utgjorde således den ena delen av seminariet. Minst lika viktig är förstås frågan om *när* man behöver definitioner och *varför*. Detta togs också upp, och Henrik nämnde att definitioner bland annat behövs när

- något föreskrivs, noga beskrivs eller avtalas (i lagar, föreskrifter, standarder, avtal, instruktioner)
- något mäts, jämförs, följs upp (för statistik, beräkningar, ekonomisk analys)
- data hanteras i olika typer av IT-stöd
- samverkan och samarbete mellan olika parter ska ske (inom katastrofberedskap, e-förvaltning)
- kunskap överförs (inom utbildning och i forskning).

Definitioner behövs för att förebygga tolkningstvister och för att man ska slippa gissa vad som avses med en viss term. Gissningar ska naturligtvis undvikas i sammanhang där entydighet och klarhet är av stor vikt, och där missförstånd kan få allvarliga konsekvenser.

De som ätit soppa och lyssnat på presentationen tycktes mätta och belåtna. En röst från en av deltagarna: " Detta med definitioner är djupt underskattat. I alltför många sammanhang, tyvärr."

För att möta det intresse för definitioner som visades vid seminariet ordnar TNC onsdagen den 7 mars en öppen heldagskurs, bara om definitionsskrivande. Läs mer om kursen "Det är en definitionsfråga!" här: [LÄNK](#)

Seminarium om terminologiforskning i Karlstad

I Sverige finns i dag ingen forskarmiljö i terminologi på något lärosäte. Sedan ett par år tillbaka har Karlstads universitet i samarbete med bland annat TNC arbetat med en förstudie för att klargöra vilket intresse och vilka möjligheter det finns för att bygga upp en sådan forskarmiljö vid Karlstads universitet. Under förstudien, som finansierats av Riksbankens jubileums-fond, har representanter för universitetet under 2011 gjort studiebesök hos TNC, Socialstyrelsen och Scania och då fått djupare inblickar i hur terminologiläran tillämpas i praktiken.

I november hölls under en heldag en terminologiworkshop på universitetet. Då berättade olika inbjudna forskare och lärare i terminologi om terminologi som forskningsämne för drygt tjugo deltagare.

Anita Nuopponen (Vasa universitet i Finland) talade allmänt om terminologiforskning vid sitt lärosäte. Hon menade att man kunde forska om själva terminologiläran – utifrån andra forskningsdiscipliner. Då blir terminologiläran själva forskningsobjektet. Men hon betonade att man även kunde använda de terminologiska metoderna, bland annat systematisk begreppsanalys, som nya verktyg inom det egna ämnesområdet.

Nina Pilke (Vasa universitet i Finland) redogjorde bland annat för ett pågående forskningsprojekt: "Tvåspråkigheten och det mångkulturella Finland – god praxis och framtida utmaningar i en fackspråklig kontext" (TMF). Här är syftet att studera vilken slags verksamhetskultur och vilka slags verksamhetsbetingelser som bäst stöder tvåspråkighet i det finländska samhället. Ett annat intressant forskningsprojekt som hon hållit i är projektet "Elevtexter" där hon använt sig av begreppssystem för att utröna vilken nivå tvåspråkiga elever står på i sitt andra språk.

Sunniva Whitaker (Norges Handelshøjskole i Bergen, NHH) presenterade bland annat ett projekt som handlar om hur juridiska termer myntas, hur kopplingen till det omgivande samhället är och vilken yttre påverkan termbildningen är utsatt för. Masterstudenten Trude Bukve (NHH) talade om sitt masterprojekt om finanstermer.

Dimitrios Kokkinakis (Centrum för språkteknologi vid Göteborgs universitet) berättade om sitt arbete med att bygga upp en infrastruktur för terminologiarbete inom medicin i form av svenska medicinska korpusar. Den ena, MEDLEX-korpusen, består av cirka 50 miljoner ord och 80 000 artiklar från bland annat vetenskapliga tidskrifter, hälso- och sjukvårdswebbplatser och olika medicinska institutioner. Den andra är en medicinsk fackspråkskorpus som består av 30 000 artiklar ur Läkartidningen (med cirka 28 miljoner ord) och 1 000 artiklar ur Diabetolognytt (med cirka 1,5 miljoner ord).

Margaret Rogers (Centre for Translation Studies vid universitetet i Surrey, Storbritannien) slog bland annat fast att det är nödvändigt med terminologiarbete för att befrämja kommunikationen inom en viss vetenskaplig disciplin, mellan nivåer inom en disciplin (t.ex. mellan etablerade och nya forskare) och mellan olika discipliner (t.ex. för att stödja tvärvetenskaplig forskning) liksom för att underlätta för tekniska skribenter, teknikinformatörer och facköversättare i deras arbete.

Terminologiutbildning diskuterades i Rumänien

Europeiska terminologiföreningen EAFT ordnade i höstas en tvådagarskonferens om terminologiutbildning – ett ämne som lockade många till den rumänska huvudstaden i början av november. För värdskapet stod ASE (Academia de Studii Economice) tillsammans med EAFT. Terminologiutbildning behandlades utifrån olika aspekter, både teoretiska och mer metodologiskt och praktiskt inriktade. Konferensdagarna inleddes av Teresa Cabré (Spanien) som gjorde ett panorama över sin mångåriga erfarenhet av undervisning. Utifrån ett antal grundläggande frågor kom hon fram till att terminologi som akademiskt ämne har ett egenvärde och det bör undervisas i

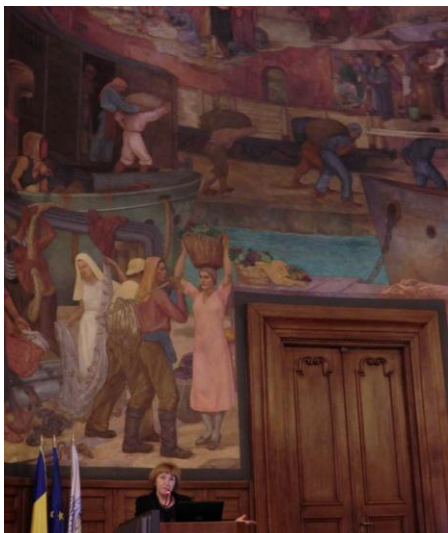
detta ämne för olika grupper – och att hon faktiskt inte ändrat så mycket i sin undervisning under de senaste 20 åren.

Georgeta Ciobanu (från "Politehnica" University of Timișoara, Rumänien) var nog konferensens modernaste och mest visionära talare när hon redogjorde för hur man kan använda dataspel i terminologiundervisningen.

Fr.v.: Christophe Roche, Rute Costa, Donatella Pulitano, Franco Bertaccini, Blanca Nájera, Enilde Faulstich.

Rute Costa (CLUNL, Universidade Nova de Lisboa, Portugal) och Christophe Roche (Université de Savoie, Frankrike) redovisade ett gemensamt undervisningsprojekt och Cristina Varga (från "Babeș-Bolyai" University i rumänska Cluj) berättade om arbetet med att ta fram profiler för IT-kompetens för terminologer.

Korta rapporter om undervisning och praktik i terminologi hölls av Norge (Jan Hoel, se bilden till höger), Katalonien (Rosa Colomer, se bilden till höger), Ungern (Ágota Fóris) och Slovenien (Marjeta Humar). Det visade sig att många av

problemen var desamma – det finns för få utbildningar och för lite läromedel – men också att det saknas studenter med annan bakgrund än språklig.

Även Henrik Nilsson från TNC deltog med ett föredrag. Han redogjorde för den nordiska nätkursen i terminologi, Termdist, som TNC medverkat i och vilka utmaningar den inneburit i form av undervisning via nätplattform och på flera skandinaviska språk.

Corina Lascu-Cilianu (från värduniversitetet Academia de Studii Economice) avslutade konferensen i ASEs pampiga aula. (Foto: Henrik Nilsson).

Enkät om Rikstermbanken

Under hösten 2011 genomfördes en enkät om Rikstermbanken. Vi utformade den själva men för tekniken använde vi företaget Surveymonkeys webbplats.

Trots tydlig annonsering blev antalet svar litet – drygt 200. Det motsvarar ungefär 10 % av besökarna under tidsperioden för undersökningen, en låg svarsfrekvens. Genom att vi – förutom annonsering på webbplatsen och på Facebook – också via e-post bjöd in översättare att svara blev det en hög andel översättare bland svararna. Resultatet kan därför bara användas som indikationer och tips.

Men det är glädjande att se att de flesta som svarade är positiva och tycker att Rikstermbanken är en bra och viktig resurs. Det visar sig att de som svarade använder Rikstermbanken mest i sin yrkesroll (94 %), på stationär eller bärbar dator, men än så länge sällan på mobiltelefon (5 %). Flertalet använder oftast den enkla sökningen, får ofta träff och är då oftast nöjda med informationen. Särskilt uppskattar de att det finns upplysningar om begrepp (definition, förklaring, anmärkning) och att det finns termer på både svenska och andra språk

Men är det inget som användarna saknar eller önskar sig? Jo då, fler termer, förstås. Men också till exempel att sökfunktionen kunde hantera felstavningar och böjda former, att man samtidigt skulle kunna söka i andra termbanker och kunna få automatiska förslag på söktermer medan man skriver i sökfältet. Många vill också kunna ladda ner material från Rikstermbanken. Den lilla andel (7 %) som är missnöjd saknar viss information eller menar att träffarna är för få eller inte relevanta.

Citat från enkäten:

Källorna känns solida. Den känns pålitlig.

Utmärkt att man kan hitta termer inom så många fackområden på ett och samma ställe.

Informationen är ofta precis, utan dödkött – när den alls finns.

Enkel men funktionell utformning!

Det är inget stimulerande gränssnitt men ska inte vara det heller – tydligt och enkelt är bra.

Jag gillar att webbplatsen inte har en massa grafik eller Flash-animeringar som tar tid att ladda!

Känns tråkig, "basic".

Ju mer, desto bättre, tycker jag. Bara man kan lita på svaret.

Jag använder den för att motivera andra angående vilken term som ska användas. När vi tagit fram vår egen interna ordlista har vi använt de generella termer som finns i Rikstermbanken som bas.

Bra att man enkelt kan få tillgång till termer från olika källor, utan att behöva söka i varje källa separat.

Rikstermbanken underlättar mitt arbete som språkvårdare och därför behöver den vara tillgänglig för alla även i framtiden!

Jag hoppas att vikten av terminologi blir mer allmänt känt överlag.

Stort tack för att den finns!

Lycka till i vidareutvecklingen, vi är många som har god hjälp av er!

Notiser

TNCs öppna kurser våren 2012

[Red ut begreppen!](#) Vår grundkurs i det terminologiska angreppssättet. Nästa gång 8 februari.

[Det är en definitionsfråga!](#) Fördjupningskurs i konsten att definiera. Nästa gång 7 mars.

[Skrivregler och språkvård](#) Kurs om skrivregler för svenska och engelska samt fackspråklig språkvård. Nästa gång 28 mars.

[This is not a chair in Dutch!](#) Grundkurs i terminologi för översättare och tolkar. Nästa gång 30 maj.

Andra kurser som TNC ger

Utöver de kurser som vi redan beslutat inför våren kan vi också ordna andra kurser. Gör en [intresseanmälan](#) på TNCs webbplats om du är intresserad av någon av de andra kurserna som vi ger eller om kursdatumen i vår inte passar dig.

[Vårdspråk och språkvård](#)

I den här kursen är medicinens språk i blickfånget. Vi utgår från "Medicinskt fackspråk i skrift", en samling råd och riktlinjer om det medicinska fackspråket i vid mening som TNC, Socialstyrelsen, Läkartidningen och Läkaresällskapets språkkommitté står bakom.

["Nio till punto"](#)

Den här fortsättningskursen i terminologi är riktad till översättare och tolkar som redan gått en terminologikurs. Här vill vi ge deltagarna fördjupade insikter i terminologisk metodik och översättningsorienterat terminologiarbete.

[Ordlusta](#)

I kursen "Ordlusta" visar vi hur det terminologiska angreppssättet kan användas när man gör en ordlista, oavsett om ordlistan ska ges ut som bok eller presenteras på webben.

Nytt uppdrag: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

TNC har ett nytt uppdrag från MSB som går ut på att granska och kvalitetssäkra den svenska översättningen av CBRN-ordlistan. CBRN uttyds på svenska som kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära ämnen. Ordlistan med sin EU-gemensamma CBRN-terminologi är ett av flera hjälpmedel i EUs strategi för att stärka säkerheten mellan medlemsstaterna på CBRN-området samt förbättra utvecklingen och användningen av spårningssystem i hela EU. CBRN-ordlistan har av den anledningen översatts till samtliga EU-språk.

MSB ansvarar för den svenska samordningen av CBRN-terminologin.

Introduktion i terminologiarbete för Nätverket för språkredaktörer

Terminologiarbete, särskilt översättningsorienterat sådant, presenterades av TNC vid ett möte för Nätverket för språkredaktörer i november. Nätverket är ett samarbete mellan sju–åtta universitet om engelska motsvarigheter till svenska administrativa begrepp, som inte behandlas i Högskoleverkets terminologiarbete (som TNC medverkar i). Samarbetet har pågått ungefär i ett år. Exempel på termer som man vill ha enhetliga engelska motsvarigheter till är *enkel övertid, friskvård, klämdag, karensdag*.

Snorre – Standard Norges termbank

I Norge finns sedan hösten 2011 en ny termbank, Snorre, som har utvecklats av Standard Norge i samarbete med Språkrådet i Norge.

I Snorre finns termer på norskans båda språk bokmål och nynorsk liksom på engelska, tyska och franska. Termbanken, som utvecklats i samband med standardiseringsarbete, täcker ett brett urval fackområden. Här finns t.ex. termer inom områden som sportutrustning, sportanläggningar, skeppsbyggnad, verksamhetsorganisation och kvalitetsstyrning. Snorre innehåller också en hel del byggtekniska termer och även terminologi från termbasen Milterm, vilket betyder att det finns en hel del termer från miljöområdet.

Här kan man söka i Snorre: [LÄNK](#)

49:e mötet i Svenska optiktermgruppen

Svenska optiktermgruppen, som funnits sedan 1996, bistår dem som arbetar med optik i Sverige med råd om gott språkbruk och lämplig terminologi. I mitten av januari 2012 hade gruppen sitt 49:e möte. Då diskuterade man bland annat begreppen *självblandning (self-mixing)*, *laserdopplervelocimetri* och *tjirp (chirp)*. Här finns gruppens ordlista: [LÄNK](#).

Fr.v.: Leif Östlund, Gunnel Johansson från TNC (som deltar i arbetet som terminologiskt sakkunnig), Klaus Biedermann, Sten Waller, Dietmar Letalick och Tony Pansell.

Bildspel "70 termer på 70 år"

Inför TNCs 70-årsjubileum 2011 gjordes ett bildspel om viktiga och roliga termrekommendationer som TNC gjort genom åren. En av TNCs praktikanter, Karoline Frank från språkvetarprogrammet vid Uppsala universitet, lade grunden till bildspelet. Här kan du ladda ner bildspelet: [LÄNK](#).

Terminologifrämjandet

TNCs abonnenter är med i [Terminologifrämjandet](#). Som abonnent får man bland annat rabatt på TNCs ordlistor och möjlighet att ställa frågor till termtjänsten. Dessutom blir man inbjuden till seminarier om terminologiarbete och fackspråk som TNC arrangerar.

Ett stort abonnemang kostar 7 900 kronor (exkl. moms) per år och ger nio timmar av TNCs tid. Tiden kan bland annat utnyttjas till

- terminologifrågor
- textgranskning
- strukturering av terminologisk information
- medverkan i interna terminologidiskussioner.

TNC kan också komma till interna möten och informera om fackspråk och terminologiarbete.

Termfrågor

Som abonnent i Terminologifrämjandet förköper man tid som kan användas till exempelvis TNCs termtjänst. Under rubriken *Termfrågor* redovisar vi några av de frågor och svar som kommit till termtjänsten den senaste tiden. Har du kommentarer eller tillägg till svaren får du gärna höra av dig.

Fråga: Jag arbetar med en bruksanvisning för en apparat och behöver en svensk benämning för en knapp typ som förekommer på den. Den här knappen sitter bredvid bildskärmen och "antar" den funktion som för tillfället står till vänster om den, på skärmen. På engelska kallas knappen "variable button" eller "flexible button". En översättare har föreslagit "programstyrd knapp" vilket inte blir så jättesmidigt att använda genomgående i bruksanvisningen. "Funktionsknapp" används redan om en annan knapp (märkt FN) som man kopplar en ofta använd funktion till (dvs. egentligen en typ av snabbval).

Svar: Det är synd att benämningen "funktionsknapp" redan är upptagen, men å andra sidan uttrycker den inte helt tydligt att knappens funktion varierar beroende på var man råkar befinna sig i menyerna som visas på bildskärmen. Vi har belegg för att "valknapp" och även "flexknapp" (möjligen låter det föråldrat). använts för denna typ av knapp.

Efter den här genomgången hamnar vår slutliga rekommendation på *valknapp* eller på *multifunktionsknapp*.

Fråga: Jag hoppas att ni kan hjälpa mig med en fråga som kommit upp inför ett möte jag har i morgon. Frågan gäller vilken term vi ska välja när vi beskriver "roll" eller "funktion" (organisatoriskt) i processbeskrivningen för företagslotsning.

Svar: I allmänspråket verkar roll och funktion användas ganska synonymt. Men i ett administrativt fackspråk skulle man kunna se på det så här: Begreppet "roll" beskriver vilka normer och förväntningar en person eller organisatorisk enhet har på sig i ett visst sammanhang, medan "funktion" beskriver någon uppgift, verksamhet eller dylikt som man vill ska finnas och fungera, ofta något som ska utföras med vissa på förhand givna förutsättningar och ett på förhand beskrivet resultat. En person kan i en och samma roll ha flera funktioner. Exempelvis: Anna Andersson är informatör och har flera roller. Hon har i rollen som företagslots inom kommunen två funktioner: att ge allmän rådgivning till företag och att ha huvudansvaret för vissa ärenden under kommunens handläggningstid.

Fråga: Jag har hamnat i en tvist och behöver hjälp med att reda ut begreppet tröskel. Hur hög kan en tröskel vara? Finns det någon definition?

Svar: I Gunnar Dravnieks "Byggandets ord" finns följande definition av *tröskel*: 'upphöjning vid dörrens underkant i syfte att få dörren att sluta tätt'. Den exakta höjden verkar inte höra till begreppets väsentliga kännetecken, vilket också bekräftas av andra källor.

Fråga: Termerna *fog* och *skarv* verkar nästan användas synonymt men är ändå lite olika. Hur skiljer sig egentligen användningen?

Svar: De här termerna står i princip för samma begrepp men förekommer ofta i olika sammanhang. Inom byggområdet används oftare *fog* som t.ex. i "rörelsefog". Fog används också om själva fyllningen i mellanrummet mellan ytor, t.ex. mellan kakelplattor. I samband med förlängning av något, t.ex. en kabel, förekommer oftast *skarv*.

(Svaret är baserat på "Basord i våra fackspråk", den ordlista om svenskans grundläggande begrepp som snart kommer ut i TNCs ordlisteserie.)

Fråga: Vad är det för skillnad mellan en egg och ett skär?

Svar: Det är egentligen inte någon skillnad begreppsligt sett. Termerna *egg* och *skär* används om en skärande kant hos ett verktyg, men vilken term som passar beror på vilket verktyg man talar om. Exempelvis säger man att en kniv har egg medan en sax har skär.

(Svaret är baserat på "Basord i våra fackspråk", den ordlista om svenskans grundläggande begrepp som snart kommer ut i TNCs ordlisteserie.)

Fråga: Är *lim* och *klister* helt synonyma?

Svar: Ja numera. Men ursprungligen skilde man mellan *lim* och *klister*: *lim* kallades ett bindemedel som framställdes av animaliska naturprodukter, medan bindemedel som tillverkades av vegetabiliska råvaror benämndes *klister*.

Det finns numera en viss skillnad i bruket. Det är vanligare att kalla något för *klister* som fogar samman tunna, böjliga material som papper eller folie. Och det heter "tapetklister" och inte "tapetlim".

(Svaret är baserat på "Basord i våra fackspråk", den ordlista om svenskans grundläggande begrepp som snart kommer ut i TNCs ordlisteserie.)

Bok- och lästips

A best-practice model for term planning (Bhreathnach, Úna)

Úna Bhreathnach, som var praktikant på TNC under hösten 2009, har nu disputerat vid Dublin City University. Hennes avhandling handlar om "term planning", det vill säga om terminologiarbete som utförs på ett medvetet och systematiskt vis. Hon har lagt fram en modell för hur terminologiarbetet för iriskan bör se ut, delvis baserat på det hon lärt sig från praktiken på TNC. Modellen kan man läsa mer om i kapitel 5 av hennes avhandling.

Dublin: Dublin city university, 2011. 214 s. Hämtat 20 december 2011 från <http://doras.dcu.ie/16548/1/UBhreathnach_Thesis_Vol_1.pdf>.

Engelsk-svensk biomedicinsk ordbok : med svensk-engelsk ordlista (Malmquist, Jörgen)

Denna andra utgåva omfattar 311 sidor mot 2006 års 244 sidor, alltså en utökning på 67 sidor och med ytterligare cirka 300 termer. I övrigt är upplägget sig likt: en huvudavdelning, där man slår på engelsk term och får svensk ekvivalent och begreppsförklaring på svenska, och ett kompletterande svenskt register.

2. [utökade] uppl. Lund: Studentlitteratur, 2012. 311 s. ISBN 978-91-44-07019-3

Ordförklaringar – vetenskapsteoretisk orienteringskurs

Ett smakprov på innehållet: "Teknisk term – term som fått en exakt, vetenskaplig definition. Ord som har en viss betydelse i vardagsspråket kan ha en annan betydelse i vetenskapen. T ex används 'kraft' på ett sätt i vardagsspråket, men på ett annat i fysiken där det är just en teknisk term."

Lund: Univ., Filosofiska inst., 2011? 6 s. Hämtat 13 september 2011 från <<http://www.fil.lu.se/files/eventfile2544.pdf>>.

Samhällsguiden : en handbok i offentlig service : [hitta rätt bland rättigheter och skyldigheter, lagar och bestämmelser]

[Ur förlagsinformation:] Samhällsguiden är en unik handbok över vårt svenska samhälle. Här kan du på ett enkelt sätt hitta vilka regler som gäller i olika situationer i livet, från vaggan till graven. Årets upplaga tar upp flera omfattande förändringar i samhället. Den allmänna värnplikten, lumpen, är avskaffad. Såväl för- och grundskolan som gymnasieskolan reformeras från hösten 2011. Dessutom är

plan- och bygglagen reviderad och med den har reglerna för bland annat bygglov förändrats. Boken är indelad i 31 kapitel och innehåller också en omfattande adressförteckning över myndigheter och organisationer.

23., omarb. uppl. Stockholm: Fritzes, 2011. 668 s. ISBN 978-91-38-32579-7

Språklagen i praktiken : riktlinjer för tillämpning av språklagen

[Ur förlagsinformation:] Vilka skyldigheter har myndigheter och kommuner att använda ett enkelt språk? Vad kan kommuner göra för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket? "Språklagen i praktiken" innehåller en genomgång av språklagens bestämmelser och ger råd och tips om hur lagen ska tolkas och tillämpas. Skriften kan användas som en handbok i enskilda frågor om språklagen, men också som en introduktion för att få en uppfattning om vad lagen och de enskilda paragraferna handlar om.

Terminologi avhandlas på sidorna 31–32 samt 49–50. Där finns också en intervju som beskriver hur man arbetar med terminologi på Jordbruksverket.

Stockholm: Språkrådet, 2011. 80 s. : ill. (Språkrådets rapporter 4). Elektronisk version tillgänglig på <<http://www.språkradet.se/11571>>.

ISBN 978-91-7229-084-6.

Svenskan – ett språk att äga, älska och ärva : en antologi från Språkförsvaret (Lindblom, Per-Åke & Rubensson, Arne (red.))

[Ur förlagsinformation:] Vårt språk är vår största naturtillgång. Språket gör oss till vilka vi är och vilka vi blir. Men det är en naturtillgång som vi inte kan ta för given. En stor del av världens språk hotas av utplåning. Men inte kan väl det gälla oss? Tyvärr ser vi starka tendenser till att också det svenska språket håller på att ersättas. Det handlar här inte om språkhistorisk utveckling – utan om att hela domäner inom utbildning och forskning håller på att gå förlorade. Språk expanderar på andra språks bekostnad. Men det är ingen ödesbestämd utveckling. I många fall handlar det om slentrian, aningslöshet och vanans makt som gör oss passiva. Den våg som sköljer över oss går att bromsa, förhindra eller styra. Språkförsvaret inser givetvis engelskans gångbarhet vid internationella kontakter, framför allt med de länder som räknas som anglo-amerikanska, men vår traditionella öppenhet får inte göra oss blinda för att också vi riskerar att utplåna vårt språk i denna välvilliga strävan utåt. Eller som det stod i varningstexten invid spårvagnslinjen på Hamngatan i Stockholm: Look up! Denna antologi, som består av ett antal artiklar fr.o.m. 2004, vittnar om att vi tror att det går att medvetet och systematiskt försvara vårt språk. Men den vittnar samtidigt om att vi tror att det är möjligt att påverka både makthavare och den allmänna opinionen med sakargument och att det när allt kommer omkring är vi enskilda människor som bestämmer språkutvecklingen.

Stockholm: Språkförsvaret, 2011. 152 s. ISBN 978-91-633-9292-4

Terminology systems for health problems and procedures in primary care (Vikström, Anna)

[Ur sammanfattningen:] "Semantisk operabilitet" behandlar frågor om hur man bäst kan underlätta kodning, överföring och utbyte av information i hälsotjänster mellan patienter, medborgare och myndigheter, och i forskning och utbildning. [...] Att länka ihop eller mappa terminologisystem som används för olika syften kan vara ett sätt att uppnå ytterligare fördelar i att beskriva och dokumentera

vårdinformation. Genom mappningen kan ett terminologisystem berikas med egenskaper från ett annat terminologisystem. Det övergripande syftet med denna avhandling är att utforska semantisk interoperabilitet inom primärvården med användandet av terminologisystem för att koda, mappa, berika och återanvända primärvårdens data om diagnoser, hälsoproblem och åtgärder.

Solna: Karolinska institutet, 2011. 67 s. + bilagor. Elektronisk version tillgänglig på <<http://publications.ki.se/jspui/handle/10616/40654>>.
ISBN 978-91-7457-461-6

Tolkkunskap (Tolk- och översättarinstitutet, TÖI)

[Ur förordet:] Boken vill ge en bild av vad tolkning innebär både i teorin och praktiken. Tolketiska och tolkningstekniska frågor behandlas på ett resonerande sätt. Arbetsvillkor och möjligheter till utbildning och auktorisation tas upp. Innehållet fokuserar på kontakttolkning och i viss mån på konferenstolkning, men är i huvudsak tillämpligt även när det gäller tolkning för döva, dövblinda och hörselskadade.

3. uppl. Stockholm: TÖI : Fritzes, 2008. 91 s. ISBN 978-91-913832476-9

TOTh 2010 : terminologie & ontologie : théories et applications : actes de la quatrième conférence TOTh, Annecy, 3 & 4 juin 2010

Innehåller 13 konferensföredrag, inledningsanförandet inräknat. Samtliga bidrag är på franska, så när som på ett engelskt.

Annecy: Institut Porphyre, 2010. 244 s. ISBN 978-2-9536168-1-1

The translator as terminologist, with special regard to the EU context (Fischer, Márta)

Att facköversättare är stora användare av terminologiska ordlistor och termbanker är välkänt. De har alltså betydande nytta av resultatet av terminologers arbete. Det är också välkänt att facköversättare själva många gånger får arbeta som terminologer för att klara av en översättning. Márta Fischer har i sin avhandling studerat hur terminologirelaterade frågor hanteras av översättare, med särskilt fokus på översättning inom EU. Hon har bland annat undersökt i vilken mån terminologiläran kan bidra till att förbättra analysen i översättningsprocessen och vilka särskilda utmaningar och beslut som översättaren ställs inför när hon eller han översätter i EU-sammanhang.

Budapest: Eötvös Loránd University, 2010. 23 s. Hämtat 20 december 2011 från <<http://doktori.btk.elte.hu/lingv/fischermarta/thesis.pdf>>.

Vägledningen för flerspråkig information : praktiska riktlinjer för flerspråkiga webbplatser

[Ur förlagsinformation:] Sverige har språklagar som ställer krav på offentliga organ att nå ut med information till nationella minoriteter och till personer med annat modersmål än svenska. Men det kan vara svårt att veta hur man gör i praktiken. I den här vägledningen behandlas praktiska frågor om hur man skapar en flerspråkig webbplats.

Stockholm: Språkrådet, 2011. 36 s. : ill. (Språkrådets rapporter 5). Elektronisk version tillgänglig på: <<http://www.språkradet.se/11573>>.
ISBN 978-91-7229-085-3

Summary in English

Definitions as stock cubes: a lunch seminar at TNC

A spicy soup awaited the participants of TNC's seminar 9 December 2011. It fitted well with the discussion of definitions as stock cubes. Why stock cubes? Well, the information about a concept given in a definition is so dense (and precise) that it may remind one of a "cube of dehydrated stock". Henrik Nilsson's presentation started with a brief survey of definitions' history which was followed by a discussion of various types of definitions, deficiencies in definitions and methods and practices to be used to achieve a stock cube quality (all relevant, nothing redundant) when writing terminological definitions. The discussion concerned the role of definitions in terminology and knowledge representation was also discussed as well as the situations when defining is not recommended.

A workshop on terminology research in Karlstad

Terminology research has not yet been on the agenda at any of Sweden's universities or colleges. It might, however, not be long before the situation changes. Karlstad's University together with TNC and several other organizations is conducting a pilot study to investigate the possibilities of introducing this field of research into the academic life. As part of the study a workshop on terminology research was held in Karlstad in November. A number of leading terminology researchers from the Nordic countries and the UK participated with presentations on the importance of terminology and terminology research for advancement of communication, on current terminology research projects, etc.

An international conference on training in terminology in Bucharest

A two-day conference organized by ASE (the Bucharest Academy of Economic Studies) and EAFT (the European Association for Terminology) was held in November. The subject of terminology training was addressed in a number of perspectives – theoretical, methodological and pragmatic. The participants discussed the role of terminology as an academic discipline, the experiences gained in terminology teaching, the importance of terminology to be taught to various professional groups and not only to people interested in humanities and a number of other relevant issues.

A survey on Rikstermbanken

In autumn 2011 a questionnaire on Rikstermbanken was published on Rikstermbanken's web site on Facebook and circulated to some of the known groups of Rikstermbanken's users. The aim of the survey was to get the information of the users, what they are, when and how they use the resource, as well as their expectations concerning the future development of Rikstermbanken. The responses were gratifying. Most respondents have a high opinion of Rikstermbanken and view it as a valuable and important resource. Definitions and explanations of concepts as well as equivalents in many languages are considered as the most useful types of information in Rikstermbanken. Many users would like Rikstermbanken to grow in

all possible directions – to contain more entries, more languages, to offer more search alternatives, e.g. the possibility of a simultaneous search in other term banks, etc.

A new project

TNC has received an assignment from the Swedish Civil Contingencies Agency (MSB) to review the Swedish translation of the CBRN Glossary (CBRN stands for chemical, biological, radiological, and nuclear). The Glossary which has been translated into all EU languages contains terms and concept descriptions (definitions and explanations) and is one of the resources used in EU's strategy aimed at strengthening security issues in the CBRN field.

Snorre – Standard Norway's termbank

A new termbank containing terms in both Norwegian languages (Bokmål and Nynorsk) and their equivalents in English, German and French and covering a wide variety of subject fields was launched in Autumn 2011. Snorre has been developed by Standard Norway in collaboration with the Language Council of Norway (Språkrådet).

Click here to search in Snorre: [LÄNK](#)

The Joint group for Swedish optical terminology meets for the 49th time

The Joint group for Swedish optical terminology was founded in 1996 to work with terminology in the field of optics and to provide terminological assistance and advice to all professionals working in the field. At its 49th meeting the group discussed the concepts "self-mixing" (självblandning), "chirp" (tjirp) and others.

TNC-aktuellt

Ansvarig utgivare: Anna-Lena Bucher.
Redaktion: Anna-Lena Bucher, Åsa Holmér, Henrik Nilsson
Förlag: AB Terminologikum TNC
Adress: Västra vägen 7 B, 169 61 Solna
Tel.: 08-446 66 00. Fax: 08-446 66 29
E-post: tnc@tnc.se
Organisationsnummer: 556562-8491
TNC-aktuellt utkommer med 2-4 nr/år

Hör gärna av dig till oss om det är något särskilt du skulle vilja ha belyst i TNC-aktuellt eller om du har kommentarer på det du har läst.